

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. stwierdził, że Z. G. (1) nie podlega od dnia 14 października 2013 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zatrudniony u płatnika składek PW (...) S. O. z siedzibą w Ł., podnosząc pozorność zawartej umowy o pracę, mającej na celu jedynie uzyskanie pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych oraz skorzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z niezdolnością do pracy z powodu choroby, a nie zawartej w celu rzeczywistego świadczenia pracy. (decyzja k. 80 - 84 akt ZUS)

Od powyższej decyzji wnioskodawca Z. G. (1) odwołał się w dniu 6 listopada 2014 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że podlega on ubezpieczeniom społecznym jako pracownik od dnia 14 października 2013 r. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że nagła choroba uniemożliwiła mu dalsze świadczenie pracy. (odwołanie k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 3 - 4)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił co następuje:

Wnioskodawca Z. G. (1) legitymuje się średnim technicznym wykształceniem, ukończył Technikum Energetyczne nr. 2 w Ł. i uzyskał tytuł technika mechanika w zakresie specjalizacji urządzenia chłodnicze. Od dnia 24.09.2013 r. wnioskodawca posiada uprawnienia kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci. (kwestionariusz osobowy, świadectwo ukończenia Technikum, świadectwo kwalifikacyjne w aktach osobowych k. 58)

Wnioskodawca od 1969 r. świadczył pracę jako elektryk. Ostatnio w okresie od 01.01.2012 r. do 10.03.2012 r. wnioskodawca był zatrudniony na umowę o pracę na stanowisku elektryka. Następnie był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna. (kwestionariusz osobowy w aktach osobowych k. 58, zeznania wnioskodawcy 00:06:40, 00:33:18)

Zainteresowany S. O. od dnia 16 czerwca 1983 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą (...) Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w Ł.. Działalność zainteresowanego polegała na imporcie i dystrybucji kwiatów doniczkowych oraz prowadził on również usługi ogrodnicze. Po przebytych w 2012 r. udarze krwi do mózgu lekarz zalecił S. O. pracę mniej stresującą i zrezygnował on z tamtej działalności, bo wiązało się to z kilkudniowymi wyjazdami co tydzień do Holandii w celach zakupowych i ograniczył się do świadczenia usług ogrodniczych, hodował trawę rolowaną i inne usługi związane z prowadzeniem ogrodu, specjalizował się on też w nawadnianiu automatycznym ogrodów i zakładaniu linii kroplujących. Zainteresowany zakupił maszynę zastępującą pracę fizyczną ludzi, do wykopywania rowków i odprowadzenia wody, do podcinania darni gdzie można było zrobić tylko rowek i położyć rurę, a potem przykryć z powrotem darnią. Pozwalało to na rozprowadzenie instalacji bez niszczenia ogrodu. (wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej RP k. 12 akt ZUS, zeznania zainteresowanego 00:21:44)

W dniu 14 października 2013 r. Z. G. (1) zawarł ze S. O. właścicielem firmy PW (...) S. O. w Ł. umowę o pracę na czas określony od 14.10.2013 r. do 13.10.2014 r., na stanowisku elektryka w pełnym wymiarze z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 1.600 zł brutto. (umowa o pracę w aktach osobowych k. 58)

Z. G. (1) w dacie podjęcia pracy przedłożył zaświadczenie podpisane przez lekarza do badań profilaktycznych o zdolności do pracy na stanowisku elektryka. (zaświadczenie lekarskie w aktach osobowych k. 58)

Wnioskodawca odbył wewnętrzne szkolenie BHP. (karta szkolenia wstępnego w dziedzinie BHP w aktach osobowych k. 58)

Płatnik składek PW (...) S. O. w Ł. dokonał zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego, wypadkowego oraz zdrowotnego z tytułu zawartej umowy o pracę od dnia 14 października 2013 r. (okoliczność bezsporna)

Z. G. (1) o ofercie pracy u płatnika dowiedział się od kolegi, którego spotkał w Urzędzie Pracy. Kolega podał mu numer telefonu do zainteresowanego. Wnioskodawca i zainteresowany umówili się na spotkanie w sprawie pracy we wrześniu 2013 r. i uzgodnili oni wówczas, że Z. G. (1) będzie wykonywał prace zlecane przez płatnika.

Zainteresowany potrzebował osoby z uprawnieniami, która mogłaby podłączać urządzenia elektryczne i mogłaby zająć się też konserwacją i naprawą takich urządzeń. Wnioskodawca był pierwszym zatrudnionym u ubezpieczonego elektrykiem co było spowodowane udziałem zainteresowanego w przetargu na budowę boisk sportowych. (zeznania wnioskodawcy 00:06:40, zeznania zainteresowanego 00:21:44)

Do zakresu obowiązków wnioskodawcy należało wykonywanie sezonowych prac w ogrodach. Ubezpieczony zakładał rury wodne oraz elektroprzylącza. Pracował on w różnych miejscach. Prace te wymagały dwóch osób, gdyż jedna obsługiwała sprzężarkę a druga komputerowo sterowała włączaniem nawadniania terenu zielonego.

Wnioskodawca zajmował się zabezpieczaniem rur na zimę. Ubezpieczony podłączając te rury musiał się przez czasami dokonać nieznacznego przekopu ziemi by można były podłączyć zasilanie do 24 V. Wpinał się on pod gniazdko napięciowe a następnie rozprowadzał instalację, zakładając też transformatory. Czynności kontrolne drożności zaworów zajmowało mu do 2 godzin, w zależności od rodzaju instalacji nawadniającej. Czas, który spędzał na jednym obiekcie zależał od ilości zaworów, które miał do sprawdzenia. Wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie za pracę.

W miesiącu kiedy pracował wnioskodawca płatnik miał zlecenia, bo kończył się sezon letni i na zimę należało zabezpieczyć instalacje wodną i elektryczną. Płatnik dla osób prywatnych wystawiał paragony a faktury wystawiał tylko dla firm. Za usługi klienci płacili głównie gotówką. (zeznania wnioskodawcy 00:06:40, zeznania zainteresowanego 00:21:44, 00:23:18, lista płac w aktach sprawy)

Dodatkowo, w spornym okresie, tj. przez pięć dni października 2013 r. wnioskodawca i zainteresowany wykonywali prace na rzecz firmy (...) Spółka z o.o. w Ł.. Firma zainteresowanego wygrała przetarg polegający na naprawie placu, na którym stały kontenery tej firmy. Prace wnioskodawcy na placu polegały na oczyszczaniu szczelin i uzupełnianiu braków. Szczeliny te powstawały pod ciężarem wózków. (zeznania świadka S. G. 00:08:16, faktury VAT k. 59, zeznania wnioskodawcy 00:33:18)

Od dnia 18 listopada 2013 r. Z. G. (1) stał się niezdolny do pracy z powodu choroby żołądka. Wnioskodawca przebywał na zwolnieniu lekarskim w okresach od 18.11.2013 r. do 18.05.2014 r., od 04.06.2014 r. do 06.06.2014 r. oraz od 09.06.2014 r. do 02.11.2014 r.

Ubezpieczony w maju 2014 r. podjął ponownie pracę na krótki okres, następnie znowu od czerwca 2014 r. poszedł na zwolnienie lekarskie. (zeznania zainteresowanego 00:23:18, zeznania wnioskodawcy 00:33:18)

Z. G. (1) od 1970 r. leczył się z powodu choroby wrzodowej żołądka. Od września 2013 r. odczuwał on pobolewania żołądka.

W okresie od 20.01.2014 r. do 21.01.2014 r. wnioskodawca był hospitalizowany z uwagi na podejrzenie krwotoku żołądkowo – jelitowego. W dniu 22 stycznia 2014 r. u ubezpieczonego rozpoznano nasilone zapalenie przewlekłe błony śluzowej zespolecia żołądkowo – jelitowego. W kwietniu 2014 r. rozpoznano u niego nowotwór żołądka i w sierpniu 2014 r. przeszedł on operację usunięcia tego nowotworu. (karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 17 – 19, k. 22)

- 23, k. 29, skierowanie do poradni specjalistycznej k. 15, wynik badania k. 16, k. 19, wyniki badania biopsyjnego k. 30, historia choroby k. 31 – 33)

W okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy Z. G. (1) nie zatrudniono nowego pracownika na jego miejsce. Wszystkie naprawy i inne czynności w tym czasie wykonywał sam zainteresowany, który miał nadzieję, że wnioskodawca wróci wcześniej ze zwolnienia lekarskiego. Wnioskodawca zapewniał, że jak najszybciej wróci do pracy, jednakże nie doszło do przedłużenia z nim umowy o pracę, gdyż nie podjął on ponownie zatrudnienia z uwagi na rozpoznaną chorobę nowotworową żołądka. Ubezpieczony nie zatrudnił po wnioskodawcy żadnego elektryka i uznał, że będzie zlecał te czynności podwykonawcom. (zeznania wnioskodawcy 00:06:40, zeznania zainteresowanego 00:21:44, zeznania świadka S. G. 00:08:16)

W okresie od 01.01.2012 r. do 31.12.2015 r. płatnik PW (...) S. O. w Ł. z wyjątkiem wnioskodawcy zatrudniał następujących pracowników:

- J. A. od 01.04.2011 r. do 31.12.2012 r. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 1.500 zł brutto miesięcznie oraz na umowę zlecenia od 15.04.2014 r. do 31.10.2014 r. z wynagrodzeniem w kwocie 3.000 zł brutto;

- K. K. od 02.01.2009 r. do 31.12.2012 r. na 1/2 etatu z wynagrodzeniem w kwocie 750,00 zł brutto miesięcznie;

- M. O. od 01.12.2008 r. do 31.12.2013 r. na 1/2 etatu z wynagrodzeniem w kwocie 750,00 zł brutto miesięcznie;

- K. S. od 15.02.2011 r. do 31.05.2012 r. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 1.500 zł brutto miesięcznie oraz od 01.06.2012 r. do 21.12.2012 r. na 1/2 etatu z wynagrodzeniem w kwocie 750,00 zł brutto miesięcznie;

- K. N. od 18.08.2012 r. do 31.08.2012 r. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 1.500 zł brutto miesięcznie;

- D. B. od 02.06.2014 r. do 21.06.2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 1.680 zł brutto miesięcznie;

- P. G. od 02.05.2014 r. do 15.06.2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 3.494,00 zł brutto miesięcznie. (wykaz pracowników k. 68, deklaracje (...) w aktach sprawy)

Przedsiębiorstwo (...) S. O. z siedzibą w Ł. w 2013 r. i 2014 r. uzyskało roczny dochód w kwocie około 60.000 zł. (zeznania zainteresowanego 00:23:18)

W związku z przeprowadzoną przez ZUS I Oddział w Ł. kontrolą w firmie Przedsiębiorstwo (...) S. O. z siedzibą w Ł., organ wydał decyzję z dnia 14 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że Z. G. (1) nie podlega od dnia 14 października 2013 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zatrudniony u płatnika składek PW (...) S. O. z siedzibą w Ł., podnosząc pozornie zawartą umowę o pracę, mającej na celu jedynie uzyskanie pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych oraz skorzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z niezdolnością do pracy z powodu choroby, a nie zawartej w celu rzeczywistego świadczenia pracy. (decyzja k. 80 - 84 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w aktach sprawy w tym: umowę o pracę z 14.10.2013 r., listę płac, historię choroby wnioskodawcy, faktury VAT dotyczące firmy (...) Spółka z o.o. oraz o dokumenty w załączonych do akt sprawy aktach ZUS z przebiegu kontroli doraźnej u płatnika składek – PW (...) S. O. z siedzibą w Ł..

Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie czy zawarta przez Z. G. (2) ze S. O. w dniu 14.10.2013 r. umowa o pracę, nosi cechy pozorności i czy została zawarta jedynie dla uzyskania pracowniczego

tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia w związku z chorobą. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka S. G. – kierownika ds. technicznych w firmie (...) Spółka z o.o. w Ł. będącego kontrahentem firmy płatnika oraz nadto o zeznania wnioskodawcy Z. G. (2) i zainteresowanego S. O., w których wskazali oni na realność zawartej umowy o pracę z dnia 14 października 2013 r. oraz faktyczne świadczenie pracy przez wnioskodawcę w ramach powyższej umowy. W ocenie Sądu zeznania świadka i strony odwołującej się są w tym zakresie dostatecznie logiczne i wzajemnie uzupełniające się. Prawdziwość zeznań wyżej wymienionych została dodatkowo potwierdzona przez dokumentację przedłożoną przez skarżących w niniejszym postępowaniu w postaci: faktur VAT z firmy (...) Spółka z o.o. w Ł. z tego okresu. W ocenie Sądu powyższe bezsprzecznie potwierdza, że faktycznie Z. G. (1) świadczył pracę zgodnie z zawartą umową. Wskazać należy, że świadek ten został co prawda zgłoszony na późniejszym etapie postępowania i opisywanych przez niego prac nie omawiano we wcześniejszych zeznaniach, ale miało to miejsce z uwagi na fakt, że były to obowiązki poboczne i inne niż wynikające z umowy o pracę.

Na uzasadnienie swojej wersji odnośnie pozorności umowy o pracę z dnia 14.10.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie przedstawił w toku procesu żadnych własnych dowodów, które potwierdziłyby jednoznacznie, że między stronami umowy o pracę doszło do zawarcia porozumienia odnośnie pozorności. ZUS zasadnie nie podważył załączonych do akt dokumentów, zeznań świadka oraz wnioskodawcy i zainteresowanego w tym zakresie.

Sąd odmówił natomiast wiary zeznaniom wnioskodawcy na okoliczność jego pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, z zeznań zainteresowanego wynika bowiem, że zakres prac wnioskodawcy był faktycznie znacznie mniejszy i ograniczał się tylko do prostych sezonowych prac pomocniczych w ogrodach. Większość czynności była bowiem zmechanizowana i wykonywana przez maszynę zastępującą pracę fizyczną ludzi. Ponadto z zeznań świadka S. G. wynika też, że wnioskodawca miał czas wykonywać także inne obowiązki poza podstawowym zakresem czynności. Nie było zatem dużej ilości pracy na podstawie spornej umowy skoro Z. G. (1) był czasami „wypożyczany” do innych prac.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Odwołanie Z. G. (1) w świetle zgromadzonego materiału dowodowego zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 i 13 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zmianami), obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 j.t.) przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste (nie może on wyręczyć się w pracy inną osobą) i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Dla stwierdzenia cechy podporządkowania typu pracowniczego z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i określone miejsce wykonywania czynności, podpisywania list obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązek wykonywania poleceń przełożonych.

Według art. 22 § 1¹ k.p. zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 poz. 636 z późn. zm.), pracownikom, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Natomiast zgodnie z treścią art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej, ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W niniejszej sprawie wnioskodawca Z. G. (1) zawarł w dniu 14 października 2013 r. umowę o pracę ze S. O. właścicielem firmy PW (...) S. O. w Ł., która stanowiła stosowną podstawę do zastosowania w/w regulacji i przyjęcia, iż uzyskał on prawo do świadczeń określonych w ustawie zasiłkowej. Jednakże, ważność tej umowy została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem umowa o pracę z dnia 14 października 2013 r. nie została zawarta dla pozorów, jest ważna i nie ma do niej zastosowania przepis art. 83 k.c. i nie jest także sprzeczna z zasadami współzycia społecznego oraz nie zmierza do obejścia prawa w świetle art. 58 k.c.

W myśl art. 58. § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy.

§ 2. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Po pierwsze podkreślić należy, że zawarcie przedmiotowej umowy o pracę nie miało na celu obejścia przepisów ustawy, gdyż osiągnięcie wskazanych przez organ rentowy celów jest zgodne z ustawą. Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r. II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej powiedziane - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Zgodnie z treścią art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udawałyby, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, że nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego tylko taka umowa o pracę, która nie wiąże się z faktycznym wykonywaniem tej umowy, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia. Chodzi tu zatem o "fikcyjne" zawarcie umowy, gdzie następuje zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego jako pracownika osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła (wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 1999 r. II UKN 512/98, opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr. 9, poz. 36; wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2001 r. II UKN 244/00, opubl: OSNAPiUS rok 2002, Nr. 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r. II UKN 32/96, opubl: OSNAPiUS rok 1997, Nr. 15, poz. 275; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006,

Nr. 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, opubl: OSNAPiUS rok 2005, Nr. 15, poz. 235, str. 712).

Tytułem do ubezpieczenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą podleganie ubezpieczeniu i prawo do świadczeń, jest zatrudnienie jako wykonywanie pracy w ramach stosunku pracy. Istotne przy tym jest, czy strony miały realny zamiar zobowiązania się – przez pracownika do wykonywania pracy, a pracodawcy do przyjmowania tego świadczenia i dawania wynagrodzenia oraz to czy zamiar taki został w rzeczywistości zrealizowany.

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że wnioskodawca pracę podjął i ją świadczył, a pracodawca – świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie. (por. wyrok SN z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 - 16/251 oraz wyrok SN z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235)

Już same okoliczności zawarcia spornej umowy o pracę nie świadczą o jej pozorności bowiem zainteresowany S. O. miał realny powód do zatrudnienia pracownika na stanowisku elektryka w swej firmie. Zainteresowany potrzebował osoby z uprawnieniami, która mogłaby podłączać urządzenia elektryczne i mogłaby zająć się też konserwacją i naprawą takich urządzeń. Wnioskodawca był pierwszym zatrudnionym u ubezpieczonego elektrykiem co było spowodowane udziałem zainteresowanego w przetargu na budowę boisk sportowych. Wnioskodawca posiadał stosowne uprawnienia kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci.

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie ponad wszelką wątpliwość ustalono, że Z. G. (1) w spornym okresie od dnia 14 października 2013 r. posiadał status pracownika, bowiem faktycznie wykonywał on osobiście pracę określonego rodzaju na rzecz Z. G. (1), pod którego kierownictwem pozostawał i którego polecenia służbowe wykonywał, który tą świadczoną przez niego pracę przyjmował. Z tytułu wykonywanej pracy wnioskodawca pobierał wynagrodzenie.

O okoliczności, że wnioskodawca faktycznie wykonywał pracę od dnia 14.10.2013 r. świadczą zeznania powołanego w sprawie świadka oraz wnioskodawcy i zainteresowanego.

Z. G. (1) swoje obowiązki pracownicze wykonywał osobiście. Ubezpieczony wykonywał proste sezonowe prace w ogrodach. Ubezpieczony zakładał rury wodne oraz elektroprzylącza. Pracował on w różnych miejscach. Wnioskodawca zajmował się odwadnianiem rur na zimę. Przez pięć dni października 2013 r. wnioskodawca i zainteresowany wykonywali też prace na rzecz firmy (...) Spółka z o.o. w Ł.. Prace wnioskodawcy na placu należącej do powyższej firmy polegały na oczyszczaniu szczelin i uzupełnianiu braków.

W tym stanie rzeczy należało przyjąć, że Z. G. (1) rzeczywiście świadczył pracę na rzecz S. O. w ramach umowy o pracę z 14.10.2013 r. Powyższe w ocenie Sądu jest jak najbardziej wiarygodne i zostało w toku postępowania udowodnione.

Zdaniem Sądu, nie można przeczyć, że ubezpieczony podjął zatrudnienie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jednakże niekoniecznie ta okoliczność dyskwalifikuje istnienie realności stosunku pracy. Bowiem zasadnicze znaczenie ma kwestia czy pracownik podjął rzeczywiste zatrudnienie (a nie tylko w celu zabezpieczenia dowodowego na wypadek powstania sporu) i czy w chwili zatrudnienia nie istniały żadne niewątpliwe okoliczności które wskazywałyby na pozorność zatrudnienia (np. zatrudnienie kobiety w zaawansowanej ciąży zatrudnionej do prac fizycznych na krótki czas określony).

O pozorności można mówić jedynie wówczas, gdy oświadczenie woli złożone jest drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. A zatem strony niejako udawałyby, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę. S. O. natomiast chciał zatrudnić skarżącego i miała ku temu realne powody a ubezpieczony prace te wykonywał.

Podkreślić należy, że wprawdzie ubezpieczony przed datą zawarcia spornej umowy leczył się na wrzody żołądka jednakże na schorzenie to leczył się już od lat 70 – tych i nie był z tego powodu uznany za niezdolnego do pracy.

Dopiero w kwietniu 2014 r. zdiagnozowano u niego nowotwór żołądka – czego nie mógł przewidzieć w chwili zatrudnienia. Mimo schorzenia w postaci wrzodów żołądka skarżący podjął faktycznie zatrudnienie w PW (...) S. O. w Ł. i za swą pracę otrzymywał wynagrodzenie. Uwzględniając wszystkie wskazane wyżej okoliczności należy uznać, że niewątpliwie brak było po obydwu stronach zgody na zatrudnienie pozorne. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wykazał zasadnie, że między stronami było porozumienie w tym zakresie lub zgoda stron na pozorność zatrudnienia.

Dodatkowo wskazać należy, że w okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy ubezpieczonego pracodawca początkowo nie zatrudnił innego pracownika na jego miejsce, gdyż zainteresowany miał nadzieję, że wnioskodawca wróci wcześniej ze zwolnienia lekarskiego. Wnioskodawca zapewniał, że jak najszybciej wróci do pracy, jednakże nie doszło do przedłużenia z nim umowy o pracę, gdyż nie podjął on ponownie zatrudnienia z uwagi na rozpoznaną chorobę nowotworową żołądka. Stosunek pracy z wnioskodawcą ustał w związku z kończącą się umową o pracę na czas określony.

S. O. nie zatrudnił wprawdzie bezpośrednio po wnioskodawcy żadnego pracownika na stanowisku elektryka, uznając, że będzie zlecał te czynności podwykonawcom, to jednakże w miesiącach maj i czerwiec 2014 r. zatrudnił dwóch nowych pracowników w swojej firmie. Z załączonego i niekwestionowanego przez ZUS wykazu pracowników zatrudnianych przez płatnika, że w zadzie, cały czas zatrudniał on jakieś osoby. Nie jest to więc ewenement, że zatrudnił wnioskodawcę.

Mając na względzie poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonych orzeczeniach, Sąd Okręgowy przyjął, że w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę o pracę było nawiązanie stosunku pracy i doszło do faktycznego świadczenia pracy przyjmowanej przez pracodawcę za wynagrodzeniem, to gdyby nawet istniała świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu jej stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (np. choroby), to nie daje ona podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa bądź, że jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, ze względu na brak wykazania probabilistyki zdarzenia chorobowego w bliskiej i przewidywalnej przyszłości.

W ocenie Sądu, nie sposób przyjąć, że ubezpieczony świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. W przedmiotowej sprawie ustalono bowiem, że zakres obowiązków pracowniczych wnioskodawcy był niewystarczający do wykonywania pełnego etatu i polegał głównie na pomocniczych sezonowych prostych pracach w ogrodach i to niecodziennie. Przed zatrudnieniem ubezpieczonego zainteresowany zakupił maszynę zastępującą pracę fizyczną ludzi ,do wykopywania rowków i odprowadzenia wody , do podcinania darni gdzie można było zrobić tylko rowek i położyć rurę , a potem przykryć z powrotem darnią. Pozwalało to na rozproszczenie instalacji bez potrzeby pomocy pracownika.

W tym stanie rzeczy Sąd doszedł do przekonania, że rzeczywisty zakres prac ubezpieczonego odpowiadał pracy na 1/2 etatu.

Mając na względzie wszystkie wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W pozostałym zaś zakresie tj. odnośnie przyjęcia, że Z. G. (1) podlegał ubezpieczeniom społecznym od dnia 14.10.2013 r. z tytułu pracy na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na rzecz płatnika PW (...) S. O. w Ł., Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie jako bezzasadne oddalił.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego oraz pełnomocnikowi wnioskodawcy.